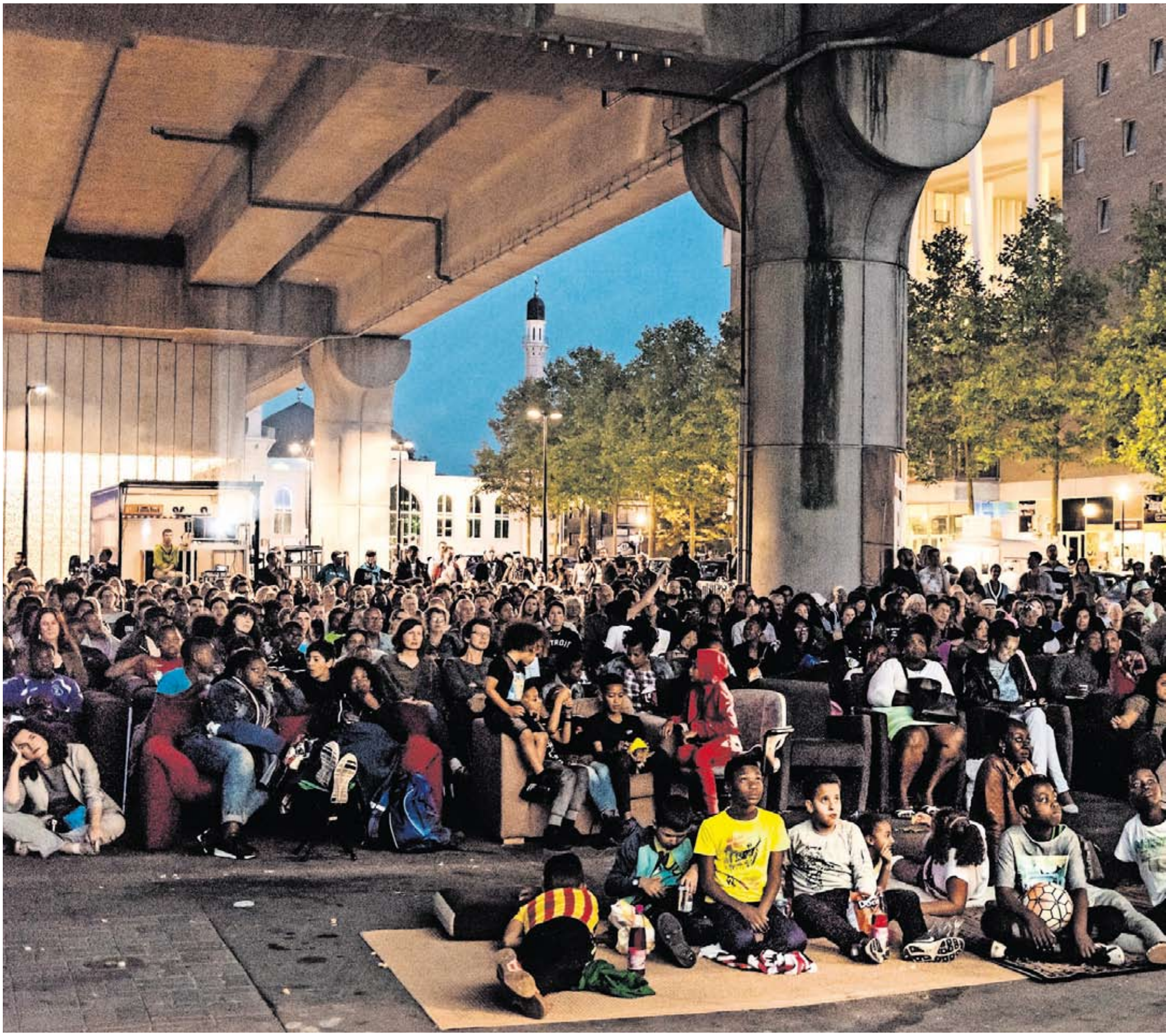

Met de hele buurt naar de bios

Hans Meiboom organiseert dit weekend voor de vijfde keer de Bijlmerbios, de gratis openluchtbioscoop onder metrostation Kraaiennest. Met drie films gericht op de doelgroep: de omwonenden. **tekst David Hielkema, foto Bas Bakkenes**

→ **Publiek van de Bijlmerbios onder metrostation Kraaiennest.**

d

De première van de Bijlmerbios was in 2005 en tot 2015 had de openluchtbioscoop een vrij roerige geschiedenis. Het ene jaar werden films vertoond op het plein van Hoekenrode, naast station Bijlmer-Arena. Andere jaren op het Anton de Komplein, naast de dagelijkse markt. Soms ging de Bijlmerbios zelfs helemaal niet door. Een matige organisatie, geen subsidie, geen vergunning – en dus geen films.

Voor 2015 ging de gemeente op zoek naar een nieuwe organisatie en kwam Hans Meiboom in beeld. Hij maakte sinds 2013 naam in Zuidoost met Metro Movies – ook een pop-upfilmfestival, maar uitgebreider, want hier zijn ook lezingen, debatten en performances. Meiboom noemt dit festival de 'verdiepende laag' van de Bijlmerbios.

Als organisator wilde hij het concept veranderen. De films toegankelijker maken voor mensen uit de buurt, zegt hij nu. Zo zat de Bijlmerbios eerst op pleinen waar maar weinig mensen wonen. "Waarom doen we het niet midden in de Bijlmer?" vroeg hij zich af.

Gekozen werd voor de ruimte onder metrostation Kraaiennest, een station dat de afgelopen dertig jaar vaker negatief dan positief in het nieuws kwam. Maar tijden veranderen en de Bijlmer ook. "Je ziet dat de gemeente hier aan het ontwikkelen is. In Zuidoost is daar ruimte voor – letterlijk en figuurlijk."

Wijken zijn van potentiële sloopbuurten naar beschermd stadsgezicht gegaan. Mensen trekken naar het hart van de Bijlmer, terwijl ze er twintig jaar geleden amper naar omkeken.

Bindmiddel

Bij voorgaande edities was het publiek van de Bijlmerbios overwegend zwart, de keuze van de films moest daarop aansluiten, zegt Meiboom. Met een programmering, gericht op de doelgroep. Niet bedoeld om mensen vanuit het centrum naar Zuidoost te trekken, zoals eerst gebeurde, maar om de buurt naar de bios te halen. "De bios als bindmiddel voor de Bijlmer."

Er worden film vertoond waarin zwarte acteurs de hoofdrol vertolken. Of die een thematiek hebben die herkenbaar is voor het publiek, zoals bij *The Idol*, *The Florida Project* of *Wan Pipel*. Waar de ene avond de film licht van onderwerp is, mag het de dag daarna wat zwaarder zijn.

Meiboom wil dat films met een 'filmhuisrandje' worden ervaren als 'herkenbaar en toegankelijk'. Zo trapt de Bijlmerbios in 2015 af met *Selma*, de film waarin Martin Luther King een protestmars organiseert om meer aandacht te krijgen voor het stemrecht van zwarte Amerikanen. Ook kiest hij voor *Samba*, een film over het leven van een immigrant uit Senegal die Frankrijk dreigt te worden uitgezet.

Het kan ook te zwaar zijn, blijkt in 2016 als de film *Black* wordt vertoond. Een verhaal over een Brusselse straatbende, een 16-plusfilm. Een wel erg stereotype film, zegt Karim Khamis (29), die de Bijlmerbios sinds 2015 bezoekt. "De Marokkaanse jongeren in de film zagen er lief uit, terwijl de zwarte Afrikanen erg agressief zijn afgebeeld. Het komt gewoon niet overeen met de werkelijkheid."

De scènes met aanrandingen en geweld noemt Khamis niet geschikt voor het publiek. Ook de gemeente was kritisch op de keuze van Meiboom, mede omdat er veel jonge kinderen in het publiek zitten. Nieuwe 16-plusfilms komen, hoe goed ook, vanwege expliciete woorden en beelden niet meer in aanmerking voor de Bijlmerbios. Meiboom: "Daar kregen we een terechte discussie met de gemeente over."

Ook andere films kunnen rekenen op discussies. Zo wordt in 2017 *Moonlight* uitgezonden. "Een Oscarwinnende film, zwarte hoofdrolspelers," somt Meiboom op. "Maar ja, er ging wel een siddering door het publiek als de twee jongens op het strand zitten te zoenen."

Mildred Luijdjens (51) was als vaste bezoeker bij de bewuste film met haar neef van achttien. "*Moonlight* is een heel goede film, maar moet je die daar uitzenden? In het publiek zitten ook veel mensen die anti-gay zijn. Gezinnen die daar dan opeens mee worden geconfronteerd, zonder dat ze erop zijn voorbereid."

Moet je het dan niet doen? "Nee," zegt ook Luijdjens. "Nou ja, misschien ook wel." Ze worstelt duidelijk met de kwestie.

Green Book is dit jaar de film waarin een homoseksuele zwarte man een prominente rol speelt. "Maar daar is het niet de *main issue*," zegt Luijdjens, die de film eerder dit jaar in de bioscoop zag. "De zwarte man is een fantastische pianist en het gay zijn is onderdeel van de realiteit. De film gaat veel meer over het racisme waarmee hij te maken heeft. Mensen zullen zich vooral daarin herkennen," zegt ze.

Luijdjens is tevreden over de keuze van de film, waarin de zwarte pianist door een witte man met Italiaanse roots voor een tour door Amerika wordt gereden. De Italiaan is in het begin racistisch en dat verandert enigszins in de loop van de film.

Khamis noemt *Green Book* een 'feelgoodfilm voor witte mensen'. "Hier zie je goed hoe films vaak in elkaar worden gezet. Het is weer de zwarte man die de witte man moet laten zien dat racisme slecht is."

Meiboom – die zelf de films uitkiest – begrijpt de kritiek. "Maar ook deze film leidt tot discussies en dat is alleen maar goed."

Geen stereotypen

BlacKkKlansman en *Black Panther* zijn de twee andere films die dit weekend worden vertoond. De drie films samen maken Bijlmerbios de 'zwartste editie' sinds Meibooms aantreden. Khamis: "De afgelopen jaren waren de meeste films goed, gebalanceerd, waarbij je niet het gevoel hebt dat het om stereotypen gaat. Allemaal films die een link met de Bijlmer hebben."

Ook is er nog de rol van Meiboom, als 'witte man' die een 'zwart filmfestival' organiseert. Soms krijgt hij daar opmerkingen over. "Ik ben me daarvan bewust, maar ik vind wel dat ik dit moet kunnen organiseren. Juist om elkaar niet in hokjes te stoppen. Alsof het alleen om de buitenkant gaat."

"Vanwege mijn huidskleur wil ik ook niet op de barricaden gaan staan. De onderwerpen en thema's die de films aansnijden vind ik meer dan relevant," zegt de organisator, die al zo'n twintig jaar in de Bijlmer woont. "Wel ben ik aan het bekijken hoe ik een nieuwe generatie hierbij kan betrekken."

Ouders en kinderen, buren en vrienden zullen vanavond weer plaatsnemen op de driehonderd stoelen die onder het metrostation zijn neergezet. Luijdjens: "Het is ook een mooie gelegenheid voor ouders die weinig geld hebben om nu naar de film te gaan."

De bezoekers zullen de metro's boven zich horen suizen. Vóór de stoelen staan tien banken die Meiboom bij kringloopwinkels heeft gekocht. Die worden na het weekend weggegeven aan omwonenden.

Als het vol zit, mogen mensen stoelen van thuis meenemen. Of bezoekers parkeren hun auto aan de zijkant om naar het scherm te kunnen kijken. Khamis heeft er zin in. "Je komt er vrienden tegen van vroeger. De hele ambiance is supertof."

'Ook een film als Green Book leidt tot discussies en dat is alleen maar goed'